

Sygn. akt I Ca 202/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 sierpnia 2013r.

Sąd Okręgowy Wydział I Cywilny w Ostrołęce

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marta Truszkowska

Sędzia SO Tomasz Sagała - spr.

Sędzia SO Grażyna Szymańska-Pasek

Protokolant: Ewelina Nadolna

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2013r. w Ostrołęce

na rozprawie

sprawy z wniosku Banku (...) SA z siedzibą w W.

z udziałem Z. C., B. M., C. M., J. M. (1), J. M. (2), T. M. i M. W.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji uczestnika T. M. od postanowienia Sądu Rejonowego w Przasnyszu z dnia 18 lipca 2012r., sygn. akt I Ns 755/11

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Przasnyszu w innym składzie, pozostawiając temuż sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dn. 18 lipca 2013 roku Sąd Rejonowy w Przasnyszu stwierdził dziedziczenie po S. M. z mocy ustawy, na rzecz żony, matki oraz czworga rodzeństwa – z mocy ustawy, uwzględniając co do zasady wnioski złożone przez wierzyciela spadkodawcy – Bank (...) S.A. w W.. Dziedziczenie ustawowe nie było - co do zasady - kwestionowane przez uczestników postępowania, choć formalnie sprzeciwiali się oni uwzględnieniu wniosku, przede wszystkim z racji pozostawionych przez spadkodawcę długów.

Orzeczenie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych i ocenach prawnych:

Spadkodawca S. M. zmarł 8 grudnia 2018 roku w B., ale ostatnio mieszkał w miejscowości Z. gm. C.. Nie pozostawił testamentu. Nikt ze spadkobierców ustawowych nie zrzekł się dziedziczenia, nie odrzucił spadku i nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Ma moment śmierci pozostawał w związku małżeńskim z C. M.. Nie miał dzieci biologicznych. Nikogo też nie przysposobił. Przeżyła go matka B. M. oraz rodzeństwo – Z. C., T. M. i J. J. M.. W spadku nie pozostało gospodarstwo rolne.

Ustalenia powyższe oparte zostały na zapewnieniu spadkowym C. G. M. i jej zeznaniu w charakterze uczestniczki co do składu spadku.

Podstawa materialną rozstrzygnięcia były art. 932 §1 i 2 kc oraz art. 933 § 1 i 2 kc w brzmieniu z daty otwarcia spadku.

Apelację od orzeczenia wywiódł uczestnik T. M.. Zaskarżył orzeczenie w całości. Podniesione przez niego zarzuty o charakterze procesowych, oscylowały wokół zasadniczego uchybienia sąd, polegającego na pominięciu jednej z sióstr spadkodawcy, co skutkowało nieważnością postępowania. Pomimo tego, że tak formułowany zarzut logicznie powinien prowadzić do zmiany polegającej na stwierdzeniu dziedziczenia z uwzględnieniem pominiętej spadkobierczyni, w innych częściach ułamkowych, apelujący domagał się w pierwszej kolejności oddalenia wniosku, ewentualnie uchylenia rozstrzygnięcia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce zważył, co następuje:

Apelacja była uzasadniona i doprowadziła do uchylenia zaskarżonego orzeczenia w celu ponownego rozpoznania wniosku przez Sąd I instancji w innym składzie.

Uchybienie procesowe Sądu Rejonowego w Przasnyszu jest oczywiste i z racji charakteru ociera się nawet o wytyk sędziowski. Omyłki są rzeczą ludzką, ale zaistniałego uchybienia nie można traktować inaczej niż jako szczególnej niestaranności. Już zapewnienia spadkowego wynikało, że spadkodawca miał jeszcze jedną siostrę, której wdowa nie była w stanie bliżej określić. Gdy na kolejny termin stawilo się rodzeństwo zmarłego, nie odebrane zostało zapewnienie uzupełniające, sąd nie zapoznał nowych uczestników z zapewnieniem złożonym wcześniej ani też w żaden inny sposób nie podjął próby ustalenia czy faktycznie była jeszcze jedna siostra, jak się nazywa, czy żyje, a jeśli tak, to gdzie mieszka. Pominięcie tak ważnej okoliczności było nierozpoznanie istoty sprawy. Spowodowało ustalenie niepełnego kręgu spadkobierców, a przez to wpłynęło na nieprawidłowy zakres odpowiedzialności za długi spadkowe, co w tej sprawie zdaje się mieć znaczenie kluczowe. Zaistniałe uchybienie wymagałoby w zasadzie przeprowadzenia w całości postępowania przez sądem apelacyjnym. Potrzebne jest formalne wezwanie postanowieniem do udziału w sprawie wskazanej przez apelującego M. W., uzyskanie odpisu skróconego jej aktu małżeństwa, odebranie uzupełniających zapewnień spadkowych od rodzeństwa spadkodawcy i w miarę możliwości od nowej uczestniczki. Dopiero wtedy nie będzie wątpliwości jaki jest definitywny krąg dziedziczących.

Zarzut nieważności, skutkujący zniesieniem postępowania nie mógł zostać uwzględniony. Pozbawienie prawa do obrony M. W. było niewątpliwe. Skłaniać się jednak należy do poglądu, że przewidziany w art. 379 pkt 5 k.p.c. wymóg zapewnienia stronie w postępowaniu sądowym możliwości obrony swych praw, sankcjonowany w razie jego niedopełnienia nieważnością tego postępowania, ustanowiony został odrębnie na rzecz każdej strony. Tylko ta strona, której prawo do obrony zostało naruszone, może powołać się na nieważność postępowania z tego powodu oraz tylko na korzyść tej strony taka przyczyna nieważności postępowania podlega rozważeniu z urzędu przez sąd drugiej instancji. Nie można uznać, że strona może składać środki odwoławcze oparte na zarzutach wyłącznie dotyczących innej strony postępowania (por. postanowienie SN z dn. 7.12.2011r – II CSK 638/10 – publ. Lex nr 1129099).

Z tych wszystkich względów na podstawie art. 386 § 4 kpc orzeczono jak w postanowieniu.